

SKR:s yttrande - Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro (SOU 2025:108)

Sammanfattning

SKR tillstyrker förslagen om att:

- det ska införas ett nationellt frånvaroregister om barns och elevers frånvaro och närvaro från utbildningsverksamhet och att Skolverket ska ansvara för registret
- huvudmännen ska rapportera in barns och elevers frånvaro och närvaro till frånvaroregistret veckovis
- frånvaroregistret ska innehålla uppgift om barns och elevers hemkommun, namn och personnummer
- frånvarotimmar per dag ska rapporteras för elever i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan
- närvarotimmar per dag ska rapporteras för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg
- de myndigheter som regeringen beslutat ska kunna ta del av uppgifter ur frånvaroregistret
- det ska införas en lag om register över barns och elevers frånvaro och närvaro i utbildningsverksamhet
- Skolverket ska vara ansvarig för behandlingen av personuppgifter och dessa ska raderas senast årsvis
- Skolverket ska använda integritetsvänliga tekniker för att skydda uppgifterna i frånvaroregistret
- personuppgifter får lämnas ut elektroniskt om det inte är olämpligt
- nya bestämmelser ska införas i offentlighets- och sekretesslagen.
- uppgifterna ska skyddas av absolut sekretess och en ny bestämmelse om överföring av sekretess ska införas
- Skolverket ska ta fram ett webbgränssnitt där huvudmän som saknar digitala system för frånvarohantering kan rapportera in uppgifter för sina barn och elever.

SKR avstyrker förslaget om att Skolverket från den 1 juli 2026 ska ges i uppdrag att under två år förbereda införandet av frånvaroregistret. SKR

bedömer att två års förberedelser inte är tillräckligt för ett fullskaligt införande.

SKR avstyrker förslaget om att bestämmelserna om frånvaroregister ska träda i kraft den 1 januari 2027 och tillämpas från den 1 juli 2028. Många reformer för skolväsendet ska implementeras samtidigt och SKR anser att Skolverket behöver kapacitets- och tekniktesta närvaroregistret i begränsad skala i form av en försöksverksamhet först.

Rapporteringsskyldigheten till frånvaroregistret innebär en ny skyldighet för skolhuvudmännen som ställer krav på de systemlösningar som de måste upphandla. Marknaden för frånvaro- och närvarorapporteringssystem är koncentrerad till ett fåtal leverantörer, vilket medför låg konkurrens och riskerar att leda till priserna kan hållas relativt höga. Den it-utveckling som krävs riskerar dessutom att påverka kostnaderna för de system som huvudmännen behöver upphandla. SKR anser att den nya skyldigheten ska kostnadsberäknas och att kommuner och regioner bör kompenseras ekonomiskt för den.

Allmänna synpunkter

SKR väljer att i första hand kommentera de förslag som rör ett nationellt frånvaroregister, eftersom det är de som i störst utsträckning påverkar kommuner och regioner.

Register och säkerhetsaspekter

Skolverket för idag flera register, som omfattar delvis samma elever, men i olika syften, exempelvis hantering av skolresultat och digitala nationella prov. Det finns starka skäl att överväga att, i stället för att skapa ännu ett separat register när det gäller frånvaro, skapa ett enda register som omfattar alla barn och elever inom skolväsendet och som kan användas för olika syften. SKR konstaterar att ju fler register som skapas desto mer ökar riskerna för att felaktigheter av olika slag uppstår, exempelvis i hanteringen av personuppgifter.

Frånvaroregistret som utredningen föreslår kommer att omfatta alla barn och ungdomar från förskola till och med gymnasieskola. Det ställer omfattande krav på datasäkerheten för att obehöriga inte ska kunna få åtkomst till registret. SKR saknar resonemang i betänkandet om riskerna för intrång i det nationella närvaroregistret och de konsekvenser det kan få för de individer som omfattas. Ett intrång i registret skulle kunna få mycket allvarliga konsekvenser för inte minst personer som lever under hot, både de som har skyddad identitet och de som ansökt om sådan, vars ärende handläggs. Det kommer att behövas systematiska och rigorösa åtgärder för att förebygga intrång i registret.

SKR anser att det vore bra att inom frånvaroregistret även skapa en funktion för tidiga varningssignaler till hemkommuner om elever som går i skola hos andra huvudmän har omfattande frånvaro. Skolhuvudmän är idag skyldiga att rapportera till hemkommunen om en elev har omfattande skolfrånvaro, något som inte alltid sker.

SKR konstaterar att införandet av ett nationellt frånvaroregister kan leda till att förekomsten av otillåten påverkan ökar. Det kan dels handla om påverkan inom verksamheter där det finns incitament att undanhålla hemkommunen information för att få behålla skolpeng dels påverkan från vårdnadshavare som inte vill att verksamheten ska rapportera in närvaro eller frånvaro för att de ska kunna lämna felaktiga uppgifter som rör bidrag och förmåner.

Kommuner och regioner som arbetsgivare

SKR välkomnar ambitionen att minska felaktiga utbetalningar från socialförsäkringen, men för att nå detta mål behöver även arbetsgivarnas behov av information beaktas. SKR vill framhålla att även arbetsgivarna i kommuner och regioner behöver få tillgång till viss information från myndigheter för att kunna stävja otillåten frånvaro i samband med vård av barn (VAB). Detta har SKR lyft i remissyttranden över Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB (SOU 2022:31) och promemorian Åtgärder för att förhindra felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen och förenklad administration inom föräldrapenningen.

Arbetsgivare har i dag en skyldighet att rapportera frånvaro om anställdas föräldraledighet till myndigheter via arbetsgivardeklarationen, men saknar samtidigt själva tillgång till information som är avgörande för att effektivt och korrekt tillämpa ledighetsrätten.

Vid VAB bygger rätten till ledighet enligt Föräldraledighetslagen på att arbetstagaren uppbär tillfällig föräldrapenning. Om en arbetstagare ansöker om VAB hos arbetsgivaren men inte samtidigt ansöker om och beviljas tillfällig föräldrapenning från Försäkringskassan, är frånvaron olovlig. Trots detta har arbetsgivare i dag inga effektiva sätt att kontrollera om föräldrapenning beviljats. Vanligtvis begärs intyg först vid misstanke om felaktigheter, vilket kan upplevas som obekvämt för båda parter.

Det nu aktuella förslaget stärker Försäkringskassans kontrollmöjligheter genom uppgifter från skolor, förskolor och pedagogisk omsorg. SKR anser att samma syfte – att motverka felaktiga utbetalningar och otillåten frånvaro – skulle främjas ytterligare om arbetsgivarnas behov av att få tillgång till viss verifierande information från myndigheternas håll, beaktas i den fortsatta beredningen. Ett ändamålsenligt informationsutbyte mellan Försäkringskassan och arbetsgivare skulle minska risken för både överträdelser och felaktiga utbetalningar, samtidigt som rättssäkerheten i

tillämpningen av ledighetsregleringen stärks. SKR vill därför understryka att detta perspektiv bör beaktas i den fortsatta processen för att säkerställa en sammanhängande och effektiv kontrollkedja.

Myndighetsutövning och informationsutbyte

Utredningen framhåller enbart de statliga myndigheternas möjligheter att förebygga brott kopplat till förmåner och bidrag med hjälp av frånvaroregistret, men SKR konstaterar att samma information måste kunna användas i samband med handläggning av ekonomiskt bistånd för att säkerställa att beslut fattas på rätt grunder.

Utredningen föreslår att de statliga myndigheterna ska få tillgång till uppgifter från skolhuvudmännen via frånvaroregistret, men utredningen nämner inte det omvända förhållandet, det vill säga värdet av att de statliga myndigheterna överför information till kommunerna. SKR anser att det behöver finnas en ömsesidighet i informationsutbyte mellan kommuner, regioner och myndigheter och att det bör ställas krav på att alla statliga myndigheter ska ansluta sig till Säker digital kommunikation, SDK. I de fall Försäkringskassan eller Skatteverket får kännedom om att till exempel ett barn har flyttat utomlands utan att kommunen har fått kännedom om det, borde denna information göras tillgänglig för kommunen.

9.4.1 Det bör införas ett nationellt frånvaroregister på individnivå

Utredningens förslag: Det ska införas ett nationellt frånvaroregister med uppgifter på individnivå om barns och elevers frånvaro och närvaro från utbildningsverksamhet.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att det ska införas ett nationellt frånvaroregister om barns och elevers frånvaro och närvaro från utbildningsverksamhet. Förbundet har länge förespråkat att ett nationellt frånvaroregister ska upprättas. Det kan bidra till att fler skolenheter blir bättre på att registrera frånvaro och att frånvaron följs upp på ett mer likvärdigt sätt över landet.

SKR ställer sig positiv till förslaget att den sammantagna frånvaron ska rapporteras in, oavsett orsak. Det är en rimlig lösning eftersom det i dag saknas en definition av vilken frånvaro som är giltig respektive ogiltig. Dessutom kan all frånvaro, oavsett orsak, vara problematisk och få negativa konsekvenser.

9.4.2 Frånvaroregistret ska regleras i en ny lag

Utredningens förslag: Frånvaroregistret ska regleras i en ny lag om register över barns och elevers frånvaro och närvaro i utbildningsverksamhet. Vi föreslår även nya bestämmelser i ett antal befintliga författningar.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att frånvaroregistret ska regleras i en ny lag och en ny förordning och som en konsekvens av detta att befintliga författningar kompletteras med nya bestämmelser i den utsträckning det behövs.

9.4.3 Skolverket ska ansvara för frånvaroregistret

Utredningens förslag: Skolverket ska i sin instruktion få i uppgift att ansvara för frånvaroregistret.

SKR tillstyrker utredningens förslag att Skolverket ska få i uppgift att ansvara för frånvaroregistret. I yttrandet över Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan (SOU 2025:8) tillstyrkte SKR förslaget att Skolverket ska ges i uppdrag att upprätta ett nationellt register över elevernas skolfrånvaro. Detta arbete skulle även kunna underlätta ett nationellt ansvarstagande vid hantering av betyg och andra data som i dag läggs in lokalt i olika system.

SKR vill understryka vikten av att Skolverket utvecklar den kapacitet och kompetens som krävs för att kunna ansvara för frånvaroregistret. Förbundet anser vidare att det är viktigt att den nationella standarden SS 12000 används så att data registreras på ett liknande sätt hos de olika systemleverantörerna, vilket möjliggör en smidig dataöverföring från de lokala systemen direkt till det nationella registret. Den revideringen som ska göras av SS 12000 behöver också ta hänsyn till det nationella frånvaroregistret.

9.4.4 En ny uppgiftsskyldighet för vissa huvudmän i utbildningsverksamhet

Utredningens förslag: Huvudmän som bedriver viss utbildningsverksamhet ska vara skyldiga att rapportera in uppgifter om barns och elevers frånvaro och närvaro till frånvaroregistret. Regleringen av huvudmännens uppgiftsskyldighet ska placeras i 29 kap. skollagen.

SKR tillstyrker utredningens förslag att huvudmännen ska vara skyldiga att rapportera in barns och elevers frånvaro och närvaro till frånvaroregistret och att denna uppgiftsskyldighet ska regleras i skollagen.

SKR konstaterar att rapporteringsskyldigheten kräver att huvudmännen har tillgång till ett digitalt system för registrering av närvaro och frånvaro som håller den nationella standard och fullständig interoperabilitet för att den digitala informationsöverföringen ska fungera. Det förutsätter att systemleverantörerna kan erbjuda de verktyg som krävs.

SKR saknar resonemang i utredningen gällande kommunal vuxenutbildning. Det kan finnas skäl att även vuxnas deltagande i utbildning rapporteras till ett nationellt frånvaroregister. Utredningen Tydligare ansvar och högre kvalitet i komvux (Dir. 2025:103) har ett uppdrag som kan resultera i förslag som bör vägas in.

9.4.6 Det ska framgå av förordning vilka uppgifter som ska finnas i frånvaroregistret

Utredningens förslag: Frånvaroregistret ska för varje enskilt barn eller elev innehålla uppgift om hemkommun, namn och personnummer. För de obligatoriska skolformerna samt för gymnasieskola och anpassad gymnasieskola ska antalet frånvarotimmar per dag rapporteras. För förskola, fritidshem och annan pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola och fritidshem ska antalet närvarotimmar per dag rapporteras. Detta ska framgå i förordningen (2027:000) om register över barns och elevers frånvaro och närvaro i utbildningsverksamhet.

SKR tillstyrker utredningens förslag att frånvaroregistret ska innehålla uppgift om hemkommun, namn och personnummer för varje enskilt barn eller elev. Förbundet tillstyrker även förslaget att frånvarotimmar per dag ska rapporteras för elever i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan

och anpassade gymnasieskolan samt att närvarotimmar per dag ska rapporteras för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg. SKR tillstyrker vidare att detta ska framgå i förordning.

SKR bedömer att frånvaroregistret även bör innehålla uppgift om huvudman, skolform och skolenhet för att syftet med registret ska kunna uppfyllas.

SKR bedömer att rapporteringsskyldigheten kan ge kommuner viktig information för tillsyn av fristående förskolor. När kommunen får tillgång till information om barnens närvaro blir det tydligt vilka barn som finns i verksamheten och som en enskild huvudman kan begära grundbelopp för.

9.4.7 Skolverket ska få meddela föreskrifter avseende rapporteringen

Vårt förslag: Skolverket får meddela föreskrifter om hur rapporteringen till frånvaroregistret ska genomföras och hur uppgifterna ska vara strukturerade.

SKR tillstyrker utredningens förslag att Skolverket ska få meddela föreskrifter om hur rapporteringen till frånvaroregistret ska genomföras och hur uppgifterna ska vara strukturerade.

9.4.8 Frånvaro- och närvarouppgifter ska rapporteras varje vecka

Utredningens förslag: Rapportering till frånvaroregistret ska ske veckovis. Detta ska regleras i förordning.

SKR tillstyrker utredningens förslag att rapportering till frånvaroregistret ska ske veckovis och att detta ska regleras i förordning.

SKR konstaterar att den veckovisa rapporteringen rimligtvis bör ske automatiserat från systemleverantörerna med API-lösning i början av veckan efter så att skolan hinner säkerställa att registreringen för föregående vecka har blivit korrekt. Helt avgörande är att de digitala tjänster som tillhandahålls av systemleverantörerna måste ha adekvata lösningar som gör att frånvaro kan rapporteras på ett enkelt sätt, oavsett om det avser en konventionell lektion med en lärare eller andra typer av lektionspass.

9.4.11 Vissa uppgifter ska föras över till Skolverkets statistikverksamhet

Utredningens förslag: Uppgifter som är nödvändiga för den officiella statistiken ska föras över till den särskilda verksamheten hos Skolverket som framställer officiell statistik.

SKR tillstyrker utredningens förslag att de uppgifter som är nödvändiga för den officiella statistiken ska föras över till den verksamhet hos Skolverket som framställer officiell statistik.

9.4.12 Det ska särskilt regleras vilka som ska få tillgång till uppgifter ur registret

Utredningens förslag: Enbart de myndigheter som regeringen beslutat ska kunna ta del av uppgifter ur frånvaroregistret. Försäkringskassan, CSN, Skolinspektionen, Utbetalningsmyndigheten samt kommunala nämnder för verksamhet som bedrivs enligt skollagen och verksamhet som bedrivs enligt socialtjänstlagen ska ha möjlighet att ta del av uppgifter ur registret.

SKR tillstyrker utredningens förslag att de myndigheter som regeringen beslutat ska kunna ta del av uppgifter ur frånvaroregistret.

SKR anser att det vore bra att inom frånvaroregistret även skapa en funktion för tidiga varningssignaler för elevers omfattande frånvaro till hemkommuner, avseende elever som går i skola hos andra huvudmän. Skolhuvudmän är idag skyldiga att rapportera till hemkommunen om en elev har omfattande skolfrånvaro, men den skyldigheten uppfylls inte alltid. Hemkommunen ska vid behov samordna insatser, för elever med omfattande frånvaro, med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs. Skyldigheten att skapa samverkan och gemensamma insatser kring en frånvarande elev kan beröra exempelvis skola, barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänst. Det finns också situationer då vissa elever med omfattande frånvaro ska skrivas ut från skolenheten, till exempel en elev som varaktigt vistas utomlands eller en gymnasieelev som uteblir i en månad utan att anmäla frånvaron.

Utredningens förslag: Uppgifter ur frånvaroregistret ska tillgängliggöras på begäran.

SKR tillstyrker utredningens förslag att uppgifter ur frånvaroregistret ska tillgängliggöras på begäran.

Utredningens bedömning: Kommunala nämnder för verksamhet som bedrivs enligt skollagen samt socialtjänsten har behov av uppgifter om enskilda barns och elevers frånvaro från utbildningsverksamhet.

SKR delar utredningens bedömning att både kommunala nämnder för verksamhet som bedrivs enligt skollagen och socialtjänsten har behov av uppgifter om enskilda barns och elevers frånvaro från utbildningsverksamhet. Såväl skolan och utbildningsförvaltningen som socialtjänsten behöver få tillgång till samlad information om frånvaro bland elever för att kunna göra tidiga insatser. Skolfrånvaro kan vara en viktig indikator på att barn och ungdomar till exempel inte får det stöd de behöver i skolan, att de utsätts för mobbning, att de har psykisk ohälsa, att de på olika sätt far illa eller är involverade i kriminalitet.

För socialtjänsten kan frånvaro- och närvaroinformation också vara viktig i samband med beslut om ekonomiskt bistånd. Det förekommer att barn flyttar utomlands utan att socialtjänsten får kännedom om detta, vilket kan leda till att familjer beviljas ekonomiskt bistånd på felaktiga grunder.

Utredningens bedömning: Skolinspektionens behov avser uppgifter ur frånvaroregistret på huvudmannanivå eller enhetsnivå.

SKR delar utredningens bedömning att Skolinspektionen behöver få tillgång till frånvarouppgifter på huvudmannanivå eller enhetsnivå. Uppgifter om frånvaro på en nivå som tydligt avviker från genomsnittet skulle kunna indikera att skolenheten antingen inte rapporterar all frånvaro eller att skolenheten skulle behöva stöd för att bryta problem med skolfrånvaro.

Utredningens bedömning: CSN:s behov avser uppgifter om enskilda elever som deltar i undervisning vid gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor.

SKR delar utredningens bedömning att CSN behöver få tillgång till uppgifter om enskilda elever som deltar i undervisning i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Samtidigt är denna information inte tillräcklig eftersom det inte framgår om elevens frånvaro är anmäld eller oanmäld, vilket gör att CSN behöver följa upp dessa data med mer information om det finns risk för indraget studiebidrag.

9.4.13 Behandling av personuppgifter i frånvaroregistret

Utredningens förslag: Vi bedömer att frånvaroregistret innebär ett sådant intrång i den personliga integriteten som behöver stöd i lag. Det ska därför införas genom en lag om register över barns och elevers frånvaro och närvaro i utbildningsverksamhet. Lagen ska även kompletteras med en förordning. Med frånvaroregister ska enligt lagen avses en rikstäckande samling personuppgifter om barns och elevers frånvaro och närvaro i utbildningsverksamhet hos en central statlig myndighet.

SKR tillstyrker utredningens förslag att det ska införas en lag om register över barns och elevers frånvaro och närvaro i utbildningsverksamhet samt att den ska kompletteras med en förordning.

Utredningens förslag: Lagen om frånvaroregister ska tillämpas vid Skolverkets behandling av personuppgifter i det nationella registret över barns och elevers frånvaro och närvaro i utbildningsverksamhet.

Lagen om frånvaroregistret ska innehålla definitioner av ett antal ord och uttryck.

Det ska särskilt regleras att syftet med frånvaroregistret är att ge kunskap om barns och elevers frånvaro för att möjliggöra insatser och åtgärder för ökad närvaro i skolan, tillsyn mot enheter eller huvudmän samt ge stöd till enheter och huvudmän för sådana åtgärder som kan främja närvaro samt upptäcka barn och elever som riskerar att fara illa. Registret syftar även till att säkerställa korrekta utbetalningar av förmåner, bidrag, ersättningar och stöd enligt lag eller förordning.

SKR tillstyrker utredningens förslag att lagen om frånvaroregister ska tillämpas vid Skolverkets behandling av personuppgifter i det nationella registret över barns och elevers frånvaro och närvaro i utbildningsverksamhet. Förbundet tillstyrker även att lagen ska innehålla definitioner av ett antal ord och uttryck samt utredningens förslag till syfte med registret.

Utredningens förslag: Det ska införas en bestämmelse i lagen om frånvaroregister som föreskriver att Skolverket är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt den lagen med tillhörande förordningar och föreskrifter.

SKR tillstyrker utredningens förslag att Skolverket ska vara personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter och att detta ska regleras i lag.

Utredningens förslag: Skolverket ska få behandla personuppgifter i registret över barns och elevers frånvaro från utbildningsverksamhet om det är nödvändigt för de syften som räknas upp i 1 kap. 2 § lagen om frånvaroregister.

SKR tillstyrker förslaget att Skolverket ska få behandla personuppgifter i registret över barns och elevers frånvaro från utbildningsverksamhet för de syften som framgår i lagen om frånvaroregister.

Utredningens förslag: Den nya lagen om frånvaroregister ska utformas på ett sådant sätt att samtliga berörda aktörer får erforderlig rättslig grund för den personuppgiftsbehandling som frånvaroregistret innebär.

SKR tillstyrker utredningens förslag till utformning av lagen om frånvaroregister så att berörda aktörer får rätt att behandla de personuppgifter som registret innebär.

Utredningens förslag: I lagen om frånvaroregister ska det införas en bestämmelse som anger att Skolverket får behandla känsliga personuppgifter som rör ett barns eller en elevs placering i utbildningsverksamhet och hälsa, om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet i 2 kap. 5 § lagen om frånvaroregister.

SKR tillstyrker utredningens förslag om en bestämmelse som anger att Skolverket får behandla känsliga personuppgifter som rör ett barns eller en elevs placering i utbildningsverksamhet och hälsa om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet i lagen om frånvaroregister.

Utredningens förslag: Sökningar i frånvaroregistret får inte utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

SKR tillstyrker utredningens förslag att sökningar i frånvaroregistret inte får utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Utredningens förslag: Frånvaroregistret ska endast innehålla sådana personuppgifter som är nödvändiga för att uppnå syftet med registret. Regeringen får meddela föreskrifter om vilka personuppgifter som får finnas i registret.

SKR tillstyrker utredningens förslag att frånvaroregistret endast ska innehålla sådana personuppgifter som är nödvändiga för att uppnå syftet med registret och att regeringen får meddela föreskrifter om vilka personuppgifter som avses.

Utredningens förslag: Om en frånvaro- eller närvarouppgift är felaktig ska huvudmannen rapportera den rättade uppgiften till Statens skolverk.

Det ska inte vara möjligt att bli raderad från frånvaroregistret. Artikel 21.1 i dataskyddsförordningen om rätten att göra invändningar ska inte gälla vid sådan behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

SKR tillstyrker utredningens förslag att huvudmannen ska rapportera rättade uppgifter till Skolverket. Det är viktigt att möjligheten till rättning finns och att den kan ske under smidiga former. SKR konstaterar att det även finns regler i förvaltningslagen som kan användas för att begära rättelse, något som behöver vägas in.

SKR tillstyrker förslaget att det inte ska vara möjligt att bli raderad från frånvaroregistret.

Utredningens förslag: Personuppgifter ska inte få behandlas under längre tid än vad som behövs med hänsyn till ändamålet med behandlingen. En bestämmelse om längsta tid för behandling ska införas i den förordningen om frånvaroregister. Uppgifter i frånvaroregistret ska som senast raderas årsvis.

SKR tillstyrker utredningens förslag att personuppgifter inte ska få behandlas under längre tid än vad som behövs, att en bestämmelse om längsta tid för behandling ska införas i förordning och att uppgifter i frånvaroregistret ska raderas senast årsvis.

9.4.14 Behov av integritetshöjande åtgärder

Utredningens förslag: I lagen om frånvaroregister ska regleras att tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Åtkomsten till personuppgifter ska kontrolleras och följas upp regelbundet.

SKR tillstyrker förslaget att det ska regleras att tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad som behövs för att kunna fullgöra arbetsuppgifterna samt att åtkomsten till personuppgifter regelbundet ska kontrolleras och följas upp.

SKR vill understryka vikten av säkerhetsåtgärder så att uppgifter om barn och elever med skyddade personuppgifter under inga omständigheter sprids. Det finns i dagsläget ingen myndighetsgemensam och sektorsövergripande rutin för hantering av uppgifter om personer med skyddad identitet.

SKR anser att det också är viktigt att väga in den långa handläggningstiden i ärenden som rör personer som blir hotade och som ansöker hos Skatteverket om skyddade personuppgifter. Under handläggningstiden behövs integritetshöjande åtgärder i förebyggande syfte när det gäller hanteringen av personuppgifter i frånvaroregistret.

Utredningens förslag: Det ska regleras i förordningen om frånvaroregister att Skolverket ska använda integritetsvänliga tekniker för att skydda uppgifterna i frånvaroregistret.

SKR tillstyrker utredningens förslag att Skolverket ska använda integritetsvänliga tekniker för att skydda uppgifterna i frånvaroregistret och att detta ska regleras i förordningen om frånvaroregister.

Utredningens förslag: I frånvaroregistret ska Skolverket skilja uppgiften om ett barns eller en elevs placering i utbildningsverksamhet från uppgifter som kan identifiera det enskilda barnet eller eleven.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att Skolverket ska skilja uppgiften om ett barns eller en elevs placering i utbildningsverksamhet från uppgifter som kan identifiera det enskilda barnet eller eleven.

9.4.15 Elektroniskt utlämnande av uppgifter från frånvaroregistret

Utredningens förslag: Personuppgifter får lämnas ut elektroniskt om det inte är olämpligt.

SKR tillstyrker utredningens förslag att personuppgifter får lämnas ut elektroniskt om det inte är olämpligt. Förbundet anser emellertid att det behöver tydliggöras i bestämmelsen vad som menas med ”om det inte är olämpligt”.

9.4.16 Ändringar i offentlighet- och sekretesslagen

Utredningens förslag: Två nya bestämmelser ska placeras i 40 kap. OSL. En ny bestämmelse om sekretess för uppgifter i frånvaroregistret ska införas i 40 kap. 7 g § OSL. En ny bestämmelse om överföring av sekretess för uppgifter i frånvaroregistret ska införas i 40 kap. 7 h § OSL. För att skydda uppgifterna när de förekommer i utbildningsverksamheten ska befintliga sekretessbestämmelser i 23 kap. OSL ändras.

SKR tillstyrker utredningens förslag till nya bestämmelser och ändringar i offentlighets- och sekretesslagen, OSL.

Utredningens förslag: En ny bestämmelse i 40 kap. 7 g § OSL ska införas. Bestämmelsen innebär att uppgifter om barn och elevers personliga förhållanden skyddas hos Skolverket.

SKR tillstyrker utredningens förslag till ny bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen, OSL.

Utredningens förslag: Vi föreslår att uppgifterna ska skyddas av absolut sekretess.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att uppgifterna ska skyddas av absolut sekretess. Uppgifter om frånvaro är i sig inte belagda med sekretess och allmänheten har idag rätt att begära ut information om ett barns eller elevs närvaro eller frånvaro. Mot bakgrund av detta anser SKR att det behöver tydliggöras i regelverket att det är själva närvaroregistret med dess sammanställning av data som ska vara belagt med absolut sekretess.

Utredningens förslag: En ny bestämmelse, 40 kap. 7 h § OSL om överföring av sekretess ska införas. Detta gör det möjligt att skydda uppgifterna hos den mottagande myndigheten i det fall uppgifterna inte är sekretessreglerade där. Om det inte finns någon primär sekretessbestämmelse för den mottagande myndigheten kommer uppgifterna att omfattas av absolut sekretess.

SKR tillstyrker utredningens förslag till en ny bestämmelse om överföring av sekretess.

9.4.17 Skolverket ska ges i uppdrag att förbereda införandet och ta fram en enkel tjänst för rapportering via webben

Utredningens förslag: Regeringen ska ge Skolverket i uppdrag att under två års tid, från och med den 1 juli 2026, förbereda införandet av frånvaroregistret.

I uppdraget ska det framgå att Skolverket särskilt ska beakta frågor om dataskydd och digital suveränitet. Skolverket ska säkerställa högsta möjliga integritetsskydd för personuppgifterna för de barn och elever som rapporteras till registret.

Uppdraget ska förenas med finansiering till Skolverket på sammanlagt 72 miljoner kronor.

SKR avstyrker förslaget att Skolverket ska ges i uppdrag att under två års tid förbereda införandet av frånvaroregistret. Förbundet bedömer att två år inte är tillräckligt för ett fullskaligt införande.

SKR tillstyrker utredningens förslag att myndigheten särskilt ska beakta frågor om dataskydd och digital suveränitet samt säkerställa högsta möjliga integritetsskydd för personuppgifterna.

Utredningens förslag: Skolverket ska få i uppdrag att ta fram ett webbgränssnitt där huvudmän som saknar digitala system för frånvarohantering kan rapportera in uppgifter för sina barn och elever. Syftet är att den administrativa bördan för dessa huvudmän ska minimeras. Webbgränssnittet ska inte ersätta befintliga lösningar på marknaden.

SKR tillstyrker utredningens förslag att Skolverket ska få i uppdrag att ta fram ett webbgränssnitt där huvudmän som saknar digitala system för frånvarohantering kan rapportera in uppgifter för sina barn och elever. Förbundet vill emellertid understryka att det behöver ställas lika höga krav på detta webbgränssnitt när det gäller datasäkerhet som på andra digitala lösningar som systemleverantörer erbjuder.

9.4.18 Överväganden om ikraftträdande

Utredningens förslag: Lagen (2027:000) respektive förordningen (2027:000) om frånvaroregister samt tillhörande förslag till ändringar i skollagen ska träda i kraft den 1 januari 2027. Bestämmelserna ska dock tillämpas först den 1 juli 2028.

Ändringarna i OSL samt förslag till ändring i förordningen med instruktion för Statens skolverk föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

SKR avstyrker föreslaget att bestämmelserna ska träda i kraft redan den 1 januari och tillämpas från den 1 juli 2028.

SKR anser inte att det är rimligt att ålägga skolhuvudmännen en rapporteringsskyldighet innan de strukturella förutsättningarna är säkerställda. Det är många reformer på skolområdet som ska implementeras från den 1 juli 2028, bland annat den tioåriga grundskolan. Mängden reformer innebär både praktiska och ekonomiska utmaningar för kommunerna och det är viktigt att väga in detta när det fattas beslut om ett nationellt frånvaroregister. Dessutom behöver Skolverket hinna bygga upp den kapacitet som krävs.

Införandet av ett nationellt frånvaroregister av denna omfattning är behäftat med stora risker som måste förebyggas innan ett fullskaligt införandet genomförs. SKR anser att Skolverket först behöver kapacitets- och teknikteta närvaroregistret i begränsad skala i form av en försöksverksamhet med några skolhuvudmän och systemleverantörer.

Konsekvenser av utredningens förslag

Utredningens avsaknad av en ekonomisk konsekvensanalys gör det svårt att bedöma reformens faktiska påverkan på kommunernas ekonomi och förutsättningar att genomföra de nya uppgifterna. Rapporteringen av närvaro och frånvaro till det nationella frånvaroregistret innebär en ny skyldighet för kommuner och regioner som skolhuvudmän och ställer högre krav på de digitala system som måste upphandlas. Utredningen presenterar inga förslag om hur huvudmännen ska kompenseras ekonomiskt för den nya skyldigheten. Varje upphandlingsprocess innebär stor kostnader för skolhuvudmännen och rapporteringsskyldigheten kommer ställa ytterligare krav på de digitala systemen. Marknaden för frånvaro- och närvarorapporteringssystem är dessutom koncentrerad till ett fåtal leverantörer. SKR konstaterar att detta medför låg konkurrens och riskerar att bidra till att priserna kan hållas relativt höga.

Skolverkets kapacitet att skapa och upprätthålla ett nationellt närvaroregister är grundläggande för att det ska fungera, men lika viktigt är att systemleverantörerna på marknaden kan leverera de tjänster som krävs utifrån en nationell standard. Behovet av ett digitalt närvaro- och frånvaroregistreringssystem som uppfyller den nationella standard som krävs ställer höga krav på huvudmännens upphandlingskompetens. Det är av största vikt att den nationella standarden SS 12000 som utredningen hänvisar till uppdateras enligt plan. Myndigheterna och skolhuvudmännen skulle dessutom behöva en gemensam och sektorsövergripande rutin för hur de hanterar uppgifter om personer med skyddad identitet. Idag är hanteringen personberoende, vilket inte är rättssäkert.

SKR ser positivt på ett nationellt förskoleenhetsregister och en nationell bild av barns närvaro i förskola och pedagogisk omsorg. Förutom utredningens syfte kan ett nationellt förskoleenhetsregister även bidra till att kommuner, vid ägar- och ledningsprövning av enskild huvudman, se om huvudmannen har förskolor i fler kommuner i landet. Det kan vara en viktig uppgift vid misstankar som rör oseriösa huvudmän. För detta krävs att registret innehåller uppgifter om den enskilde huvudmannen som gör detta möjligt.

SKR konstaterar att införandet av ett nationellt frånvaroregister kan bidra till att otillåten påverkan ökar. Informationen kan också öka kommunernas återkrav av skolpeng från andra skolhuvudmän som underlåtit att informera hemkommunen om elever som ska skrivas ut från skolenheten.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

*Reservation lämnades av Moderaterna och Kristdemokraterna, se **bilaga 1**.*

SKR Styrelsen
2026-01-30

Reservation från Moderaterna och Kristdemokraterna, SKR styrelsen 2026-01-30

Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro (SOU 2025:108)

Moderaterna och Kristdemokraterna yrkar att de två styckena på sida 2 (18) som avstyrker förslaget om tidplan för införandet av frånvaroregistret utgår till förmån för att tillstyrka utredningens förslag. Det får också sin följd att de första stycket under respektive 9.4.17 och 9.4.18 utgår.